

Befordring af sygdoms- og alderssvækkede passagerer

Vejledende undervisningsplan udgivet af TUR

Juni 2015

Befordring af sygdoms- og alderssvækkede passagerer

Vejledende undervisningsplan udgivet af TUR

<i>Undervisningsplanens baggrund</i>	<p>Uddannelsesmålet er opstået i forbindelse med etablering af Offentlig Service Trafik (OST), hvor det er blevet aktuelt at opdele uddannelsesmålet "Befordring af bevægelseshæmmede" i tre selvstændige moduler.</p> <p>Uddannelsesmålet er det andet i rækken, og vil give mest mening for deltagerne, hvis det første modul er gennemført inden.</p> <p>Dette modul er rettet mod befordring af sygdoms- og alderssvækkede passagerer, og udgør således en delmængde af uddannelsen "45266 Befordring af bevægelseshæmmede".</p>
--------------------------------------	--

1 Målformulering

<i>Uddannelsesmålet</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deltageren kan med sin viden om forskellige sygdomme og aldringssvækkelse, under hensyn til passagerernes særlige handicap og fokus på egne arbejdsstillinger, håndtere passagerer på en måde, som tager hensyn til deres specielle fysiske og psykiske situation. 2. På baggrund af sin viden om særlige passagerers behov for supplerende ilt, kan chaufføren befordre denne gruppe passagerer sikkert og professionelt. 3. Endelig kan deltageren reagere hensigtsmæssigt i tilfælde af færdselsuheld/ulykke eller sygdom, foretage alarmering og evt. anvende almindeligt forekommende brandslukningsmateriel samt foretage evakuering fra køretøj.
-------------------------	--

2 Uddannelsesmålets formelle rammer

<i>FKB</i>	2722 Specialbefordring af personer
<i>Varighed</i>	2,0 dage
<i>Myndighedskrav</i>	<p>De fleste regionale trafikselskaber og kommuner stiller krav om et gennemført kursus i <i>Befordring af bevægelseshæmmede</i>, eller hvis den offentlige service trafik foregår uden brug af fysiske hjælpemidler til støtte for fysisk handicappede, så blot følgende 2 delkurser:</p> <p>47874 Introduktion til offentlig servicetrafik, 1 dag</p> <p>48104 Befordring af sygdoms- og alderssvækkede passagerer.</p> <p>Uddannelsen afsluttes med en 20 minutter Multiple Choice test i de emner, der indgår i denne uddannelse. Testen gennemføres i Multitest, og der må ikke benyttes hjælpemidler under testen.</p> <p><i>Personbefordringsbranchens Kvalitetssekretariat</i> udsteder certifikat til de chauffører,</p>

	<p>som har bestået testen.</p> <p>I praksis printer skolerne certifikat ud til de chauffører, der har gennemført uddannelsen og bestået den afsluttende prøve. Der skal anvendes A4 papir der på forhånd er markeret i A6 formatet. Der printes således op til 4 certifikater pr. A4 papir.</p>
--	---

3 Uddannelsesmålets placering i uddannelsesstruktur

<p><i>Adgang til uddannelsen har deltagere, som lovligt kan befordre passagerer i køretøj.</i></p> <p><i>Der udstedes selvstændigt certifikat for de tre moduler, og de kan således gennemføres i valgfri rækkefølge. Men grafikken viser den mest hensigtsmæssige rækkefølge.</i></p>	<pre> graph BT A[Personbefordring med taxi, 25 dage] --> C[Introduktion til offentlig servicetrafik, 1 dag] B[Personbefordring med bus, 30 dage] --> C C --> D[Befordring af sygdoms- og alderssvækkede passagerer, 2 dage] D --> E[Befordring af fysisk handicappede passagerer, 2 dage] </pre>
--	--

4 Uddybende målformulering

<p><i>4a Supplerende målformuleringer</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Chaufføren kan gennem teori om forskellige handicaps, aldrings- og sygdomslære samt kendskab til forskellige personlige værnemidler, genkende og forholde sig til forskellige alderdoms og sygdomstegn, så han kan vælge den korrekte løsning på en befordringsopgave. Chaufføren opnår kendskab til de handicaps og sygdomme der er beskrevet i kompendiet "Befordring af sygdoms- og alderssvækkede passagerer". 2. Deltageren kan på baggrund af teori og afprøvning af ergonomiske grundprincipper udvælge den rigtige måde at håndtere passageren på, således at det er ergonomisk forsvarligt for både passageren og chaufføren selv. 3. Herudover kan deltageren på baggrund af sin viden om forskellige kommunikationsformer, kommunikere med fysisk og psykisk handicappede passagerer.
---	---

	4. Endelig kan deltageren alarmere og evakuere køretøjet korrekt i tilfælde af brand, uheld eller ulykke, samtidig med at deltageren vil få kendskab til det mest almindeligt forekommende brandslukningsmateriel.	
<i>4b Vejledende timestfordeling</i>	Dag 1	Dag 2
1. – 2. lektion	Velkomst Aldrings- og sygdomslære	Aldrings- og sygdomslære
3. – 4. lektion	Aldrings- og sygdomslære	Ergonomi, kommunikation og kundeforståelse
5. – 6. lektion	Aldrings- og sygdomslære Håndtering af passagerer med støtte-ilt	Ergonomi, kommunikation og kundeforståelse
7. – (8.) lektion	Færdselsulykke, brand, evakuering og alarmering	Afsluttende test Evaluering
<i>4c Forslag til øvelser</i>		
<i>Aldrings- og sygdomslære</i> <i>Helt eller delvis blind</i>	<p>Gå med en "blind". Her afprøves der ledsagerteknik samt forskellige forhindringer og underlag. Gå rundt om borde og planter, sætte sig på stole, gå tur i grus, på klinker, gulvtæppe, og trapper samt køre i elevator. Underviseren kan bruge arme og ben som forhindringer. Den blinde skal guides ind og ud af lille bil.</p> <p>Ind og udstigning af lille bil i forbindelse med ergonomisk vejledning.</p> <p>I forhold til ledsagerteknik eller ind og udstigning af lille bil, kan der bruges sikkerhedsbriller med fx sort papir og et hul i som indikerer tunnelsyndrom, sort papir på halvdelen af begge brilleglas, som giver indtrykket af, at have en hemianopsi (halvsidig lammelse med synsudfald). Herudover kan glassene slibes for, at give indtrykket af, at have grå/grøn stær.</p>	
<i>Helt eller delvis døv</i>	<p>Det anbefales kun at øve et stærkt reduceret tegnsæt i "Tegn til tale" systemet. Der eksisterer mange varianter af døvesprog og herunder Tegn til tale symboler, så man bør koncentrere sig om helt centrale udtryk som fx Goddag og farvelhilsen, Har du brug for hjælp osv.</p>	
<i>Ergonomi</i>	<p>Øve støtte til kunder, der skal rejse sig, sætte sig, komme ind og ud af en bil mv. under hensynstagen til egen ergonomi og arbejdsstilling.</p>	
<i>Afprøvning af hjælpemidler</i>	<p>Afprøve forskellige hjælpemidler, fx spilerdug og drejesæder, som gør det nemmere at dreje kunden om på sædet.</p>	
<i>Simulation af balancen hos</i>	<p>Afprøv den enkeltes reaktionstid efter at være blevet snurret rundt. Dette kan give et indblik i, hvordan den ældre har det, når denne bliver hjulpet op at stå, idet</p>	

<i>ældre</i>	balancesansen ofte nedsættes med alderen.
<i>Rollator øvelser</i>	Øve støtte til kunde som bruger rollator: modtage kunde, hjælpe ind i bil og stuve rollator i bagagerum.
<i>4d Forslag til afholdelsesformer</i>	<p>Undervisningen kan gennemføres som modulopbygget undervisning på ikke mindre end 3½-4 lektioner (½ dag).</p> <p>En relativ stor del af uddannelsen forudsætter en tilstedeværelse af meget udstyr i form af biler mv., samtidig med at undervisningen bedst foregår i en dialog mellem et hold chauffører og en eller flere undervisere.</p> <p>Fjernundervisning kan evt. komme på tale i forbindelse med emnet "Aldrings- og sygdomslære", men det er et ganske kompliceret og abstrakt stof at læse for den enkelte chauffør, så det kan ikke anbefales med fjernundervisning i dette emne.</p>
5 Anbefalede deltagerforudsætninger	
	Deltageren kan lovligt føre taxi, gennemføre OST eller erhvervsmæssig personbefordring i busser.
6 Værktøj til kompetenceafklaring	
	Der kan ikke tildeles meritafkortning på dette uddannelsesmål, da det er en del af en certifikatuddannelse.
7 Anbefalede faciliteter	
<i>Udstyr og Materialer</i>	<p>Der skal være en bil (Taxi størrelse) til stede i forbindelse med emnerne Ergonomi og kundeforståelse, Håndtering af passagerer med støtte ilt samt Færdssulykke, Brand, evakuering og alarmering.</p> <p>Der skal være forskellige fabrikater af kørestole til stede i undervisningen, da chaufførerne skal kunne skille dem ad / pakke dem sammen til transport i bagagerum.</p>
<i>Lokaler og Øvelsesarealer</i>	<p>I lokalerne opfordres der til, at man har av-udstyr til rådighed (projektor, computer, højtalere), flipovers til at skrive på, og en tavle (både til fremvisning med projektor, men også til at skrive på).</p> <p>Der skal være større arealer til rådighed, hvor "taxi" kan parkeres i undervisningen. I vinterperioder anbefales, at arealet/rummet er stort nok til, at man kan være inden døre, mens undervisningen finder sted. I sommerperioden kan undervisningen foregå udendørs, men arealet skal både være stort nok til at komme omkring med kørestole, lave øvelser m.m. Der kan evt. køres til et område, hvor der kan gennemføres øvelser.</p>

<p><i>Anbefalede Undervisnings-materialer</i></p>	<p><u>Ergonomi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • At-vejledning D.3.3. "Forflytning, løft og anden manuel håndtering af personer". • "Tjek dine løft". På Arbejdstilsynets hjemmeside er det muligt at tjekke sine løft på et interaktivt værktøj enten som app eller på AT's hjemmeside. • Arbejdsmiljø håndbog for chauffører, side 18-24. BAR Transport og en gros http://www.bartransportogengros.dk/Files/Billeder/BAR%20Transport/pdf/Arbejdsmiljoehaandbog-chauf_2012.pdf <p><u>Brand, færdselsulykke, alarmering og evakuering:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Færdselsrelateret førstehjælp, s. 8-11. TUR Forlag • Håndbog i elementær brandbekæmpelse TUR Forlag • Elementær brandbekæmpelse TUR Teori www.turteori.dk <p><u>Befordring af sygdoms- og alderssvækkede passagerer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • "Befordring af sygdoms- og alderssvækkede passagerer", kompendium. TUR har i samarbejde med de regionale trafikselskaber udgivet et kompendium om sygdomme og aldring, som er målrettet chaufføren, der skal befordre ikke behandlingskrævende syge eller alderssvækkede passagerer. Kompendiet kan hentes på TURs hjemmeside: http://www.tur.dk/skolernes-rum/vejledende-pensumoversigter.aspx • "Vejledende pensum til Befordring af bevægelseshæmmede" Denne vejledning forefindes på TURs hjemmeside: http://www.tur.dk/skolernes-rum/vejledende-pensumoversigter.aspx
<p>8 Anbefalede faglærerkvalifikationer</p>	
<p><i>Faglige kval.</i></p>	<p>Det er vigtigt, at faglæreren mestrer det fag, der undervises i, rent fagligt, men også pædagogisk. Underviseren har måske før undervist i lignende fag, eller har erfaring fra andet arbejde fx som afspændingspædagog, sygeplejerske, ergoterapeut, fysioterapeut, social og sundhedsassistent, samarit, ellers skal der indkaldes specifikke faggrupper.</p> <p>Herudover anbefales det stærkt, at faglæreren har:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gennemført Modul 1: 47874 Introduktion til offentlig servicetrafik

	<p>2. Gennemført et kursus i Befordring af bevægelseshæmmede i sin fulde udstrækning.</p> <p>3. Gennemført et faglærerkursus hos TUR i samme emne.</p> <p>Faglæreren har endvidere tilegnet sig faglige og personlige kompetencer i form af sidemandsoplæring, kurser, VUU eller pædagogisk diplomuddannelse, for at kunne undervise i de forskellige moduler på kurset.</p>
<i>Efteruddannelse</i>	<p>Det anbefales, at faglæreren løbende deltager i efteruddannelse i form af fx:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. VUU eller pædagogisk diplomuddannelse. 2. Personbefordringskursus. 3. Kursus om sundheds- og sygdoms lære. 4. Sidemandsoplæring/føl tjeneste efter, at man har været på kursus. 5. Pædagogiske kurser. 6. I praktik hos en bus-, OST eller taxachauffør med/uden liftarbejde.

9 Afsluttende Certifikatprøve

Regler for den teoretiske test

Prøven løses selvstændigt uden brug af hjælpemidler og notater (lommeregner, blyant og papir er tilladt).

Deltagernes gennemførelse af den teoretiske prøve overværes af en tilsynsførende. Den tilsynsførende skal være en person, som ikke har kompetence til at undervise i emnet.

Den teoretiske prøve omfatter 15 spørgsmål, hvortil der maksimalt må anvendes 20 minutter til den enkelte deltagers besvarelse. Der skal svares korrekt på mindst 12 af spørgsmålene.

Der må kun anvendes prøver udarbejdet af PKS, og prøven bestilles i Multitest senest 24 timer inden prøven skal gennemføres.

Ved bestillingen af den teoretiske test, fastlægger institutionsadministrator følgende:

1. **Dato og tid for testen.** Det er starttidspunktet der skal angives.
2. **Tilsynsførende**
- er den person, som skal hente adgangskoder i Multitest og være til stede i lokalet under prøven. Den tilsynsførende må ikke have faglig kompetence til at undervise i målene.
3. **Underviser**
- den person der har undervist holdet.

Prøvespørgsmålene må under ingen omstændigheder kopieres til noget medie, og naturligvis slet ikke bringes til deltagernes kendskab.

<i>Kriterier for at bestå certifikatprøven</i>	
Der er en teoretisk prøve.	Prøven skal være bestået.
Ikke beståede prøver og omprøver	<p>Hvis en deltager ikke består den teoretiske prøve, kan deltageren inden for en 6 måneders periode indstilles til en omprøve.</p> <p>Hvis en deltager ikke består den teoretiske, kan vedkommende tidligst komme til omprøve dagen efter den ordinære prøve.</p> <p>Hvis deltageren heller ikke består omprøven, kan vedkommende tidligst komme til omprøve igen efter endnu en hverdag.</p> <p>Hvis deltageren heller ikke består 2. omprøve, skal vedkommende gennemføre et helt nyt uddannelsesforløb.</p>
Klagemuligheder	<p><u>Deltagere</u> Uddannelsesinstitutionen behandler eventuelle klager fra deltagere i henhold til "Bekendtgørelse om fælles kompetencebeskrivelser og om arbejdsmarkedsuddannelser", Bek. nr. 802 af 22/09/2003.</p>